ZƏFƏR PARADI

2020-ci il dekabrın 10-da İkinci Qarabağ Müharibəsində (Vətən Müharibəsində) Azərbaycanın qələbəsi şərəfinə Bakıda Azadlıq Meydanında Qələbə Paradı və ya Zəfər Paradı keçirilmişdir. Paradda 3000 Azərbaycan əsgəri və zabiti ilə yanaşı və türk əsgər və zabitləri də iştirak etmişdir.

Paradı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ali baş komandanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və fəxri qonaq qismində dəvət olunmuş Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qəbul etmişdir.

Parada Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin rəisi və müdafiə nazirinin müavini general-leytenant Kərim Vəliyev komandanlıq etmişdir. Şuşa şəhəri azad edildikdən sonra, Azərbaycan hərbçiləri tərəfindən şəhər üzərində qaldırılan Zəfər bayrağı parada gətirilmişdir.

Müharibə zamanı qənimət kimi ələ keçirilmiş Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə məxsus hərbi texnikanın bir qismi nümayiş olunmuşdur. Azadlıq Meydanında keçirilən hərbi paradda 150-dək hərbi texnika, o cümlədən silahlanmaya yeni qəbul edilmiş müasir hərbi texnika, raket və artilleriya qurğuları, hava hücumundan müdafiə sistemləri, eləcə də hərbi gəmi və katerlər nümayiş etdirilmişdir.

Türkiyə Respublikasının prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla yanaşı, tədbirdə yerli və xarici rəsmi qonaqlar, diplomatik korpusların nümayəndələri də iştirak etmişdilər.

Qələbə Paradının ssenari müəllifi və aparıcısı, əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdçüsü, polkovnik Abdulla Qurbani olmuşdu. Hərbi parad Azərbaycan Dövlət Televiziyası ilə canlı yayımlanmışdır. Təntənəli yürüş Azərbaycanın Əməkdar İncəsənət Xadimi polkovnik-leytenant Rüfət Axundzadənin rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Orkestri ilə müşayiət olundu, parada "Azərbaycan Fanfarı" kompozisiyası ilə başlandı.

Parada hazırlıq

Dekabrın əvvəlində, 10 dekabr tarixində Azərbaycanın paytaxtı Bakının Azadlıq Meydanında bir zəfər paradının keçiriləcəyi məlum oldu. Belə ki, İkinci Qarabağ müharibəsi bitdikdən sonra Prezident İlham Əliyev Bakıda Qələbə Paradının keçirilməsi haqda tapşırıq vermişdir. Bu məqsədlə Müdafiə Nazirliyi hərbi paradın hazırlıqlarına başlamışdır. Hərbi paradla əlaqəli texnikanın təhlükəsizliyini təmin etmək üçün bəzi küçə və prospektlərdə nəqliyyatın hərəkəti məhdudlaşdırılmışdı. Dekabrın 5-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri parad üçün təlim təlimlərinə başladığını təsdiq etdi. Həmən günü Müdafiə Nazirliyi paradda iştirak edəcək hərbçilərin və hərbi texnikanın sayını açıqladı. Həmçinin Müdafiə Nazirliyi paradın məşqlərindən ilk video görüntüləri də yayımladı.

Dekabrın 8-də Azadlıq meydanında keçiriləcək hərbi paradın məşq prosesinə 3000 nəfərdən artıq şəxsi heyət, 150-dək hərbi texnika, o cümlədən silahlanmaya yeni qəbul edilmiş müasir hərbi texnika, raket və artilleriya qurğuları, hava hücumundan müdafiə sistemləri, eləcə də hərbi gəmi və katerlər cəlb edilmişdir. Həmçinin paradın məşq prosesində Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycan Ordusunun darmadağın etdiyi Ermənistan Silahlı Qüvvələrindən ələ keçirdiyi hərbi qənimətlərin bir qismi də iştirak etmişdi. Hazırlıq zamanı Bakı üzərində Azərbaycan Hava Qüvvələrinə məxsus təyyarələrin və helikopterlərin təlim uçuşları həyata keçirilmişdir.

Dekabrın 9-da Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin şöbə rəisi polis polkovniki Vaqif Əsədov açıqlamasında Azadlıq meydanında keçiriləcək hərbi paradla əlaqəli texnikaların hərəkətində təhlükəsizliyi təmin etmək məqsədilə bəzi küçə və prospektlərdə hərəkətə məhdudiyyət qoyulduğunu demişdir. O, Paradan bitəcəyi zamana qədər 20-ci sahə dairəsindən,

Bakı-Salyan yolunun 14-cü kilometrliyindən, Bayıl qəsəbəsi Üzgüçülük hovuzunun yanından və Səbail rayonu Yanğından Mühafizə İdarəsinin inzibati binasının yanından istiqamətlərin bağlı qalacağının bildirmişdi. Hərbi parad bitənədək Azadlıq meydanı, Dəniz vağzalı istiqamətdə kəsişən bütün küçə və prospektlərdə hərəkət tam məhdudlaşdırıldığı da şəhər sakinlərinin diqqətinə çatdırılmışdı.

Yeni bulvar ərazisində də şəxsi avtomobillərlə hərəkət mümkünsüz olacaq. Çünki həmin istiqamətdəki bütün yollara hərbi texnikalar yerləşdirilib." Dekabrın 9-da Paradda iştirak etmək üçün Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Bakıya gəldi. Onunla bərabər Türkiyədən böyük rəsmi heyət gəlmişdi. Türkiyə Prezidentini onun həyat yoldaşı Əminə Ərdoğan, xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının mətbuat katibi Ömer Çelik, partiyanın sədr müavini Mahir Ünal, prezident administrasiyasının mətbuat katibi İbrahim Kalın və Türkiyə Prezident Administrasiyasının İctimaiyyətlə əlaqələr departamentinin direktoru Fahrettin Altun müşayiət edirdi.

Paradın keçirilməsi

"Dəmir yumruq" əməliyyatında — Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsində Qələbəyə həsr olunmuş Zəfər paradına müdafiə nazirinin müavini, "Zəfər" ordenli general-leytenant Kərim Vəliyev komandanlıq edirdi. Paradda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əminə Ərdoğan iştirak edirdilər.

Paradı polkovnik Abdulla Qurbani apararaq onu açıq elan etdi. Ardından Hərbi orkestr "Azərbaycan fanfarası"nı ifa etdi. Paradın hərbi dirijoru Silahlı Qüvvələrin hərbi orkestr xidmətinin rəisi olan Yusif Axundzadənin oğlu polkovnik-leytenant Rüfət Axundzadə idi. Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana raport verdi. Dövlət başçıları əsgərləri salamladılar. Hərbi orkestr Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət himnlərini ifa etdi.

Prezidentlərin çıxışı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev paradda çıxış etdi. İlham Əliyev çıxışı zamanı indiki Ermənistanda yaşayan yüz minlərlə azərbaycanlının "ata-baba yurdlarından qovulduğunu" dedi və Zəngəzur, Göyçə və İrəvanın "Azərbaycanın tarixi torpaqları" olduğunu bildirdi. Prezident müharibə başlamazdan üç gün əvvəl BMT Baş Assambleyasında "Ermənistanın yeni bir müharibəyə hazırlaşdığını və bunların qarşısı alınmalı" çıxışını etdiyini söylədi. 2020-ci ildə Ermənistanın iyul, avqust və sentyabr aylarında Azərbaycana qarşı üç hücuma başladığını qeyd etdi. Bütün bunlara cavab olaraq "Azərbaycan əsgərlərinə hücum" əmri verdiyini bildirdi. Daha sonra Əliyev Şuşa döyüşünü xatırladı və bunu "tarixi hadisə" adlandırdı. Sonda Əliyev, Azərbaycan ordusunun Ermənistanı məğlub etdiyini və Ermənistan Ordusunun demək olar ki, "yox olduğunu və məhv edildiyini" bildirdi və "Erməni faşizmi yenidən ayağa qalxarsa, nəticə eyni olacaq" bildirdi. Çıxışını isə "Qarabağ Azərbaycandır və nida" sözləri ilə bitirdi.

Sonra Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxış etdi. Türkiyə Prezidenti çıxışında əvvəlcə müharibə zamanı öldürülən və ya yaralanan Azərbaycan əsgərlərinə Allahdan rəhmət dilədi, sonra Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərindən danışdı. Daha sonra "Qarabağa qətliam və göz yaşından başqa heç bir şey gətirməyənlər ağıllarını başlarına yığmalıdırlar" və erməni siyasətçilərin "sülh və sabitliyə doğru cəsarətli addımlar" atmaları lazım olduğunu da əlavə etdi. Ərdoğan daha sonra "Əhməd Cavadın, Nuru Paşanın və Mübariz İbrahimovun ruhları sevinirdi" deyə bildirdi. O, "siyasi və hərbi sahədə mübarizənin fərqli cəbhələrdə davam edəcəyini" də vurğuladı. Çıxışının sonunda Ərdoğan Azərbaycan şair Əhməd Cavadın "Arazı ayırdılar…" şeirindən parçalar oxudu.

Parad iştirakçıları və başlanması

Dövlət başçılarının çıxışlarından sonra Zəfər paradı başladı. Ümumilikdə, paradda bu yaxınlarda xidmətə qəbul edilmiş hərbi gəmilər və qayıqlar da daxil olmaqla, 3 mindən çox hərbi qulluqçu və 150 ədədə qədər hərbi texnika iştirak etdi. Paradda döyüş əməliyyatları zamanı düşmən tərəfindən tutulan müharibə qənimətlərinin bir hissəsi də göstərildi. Parad heyəti və texnikanın hərəkəti Nobel prospektindən Ağ Şəhər Bulvarına bitişik ərazidən, Dəniz vağzalı, Dəniz kənarı Bulvar boyunca Azadlıq meydanı, Neftçilər prospekti, Azneft meydanı ilə Bayıl qəsəbəsi və Bibiheybət məscidi istiqamətində başladı. Parad Azərbaycan TV kanalı AzTV tərəfindən canlı yayımlandı. Zəfər Paradının aparıcısı müharibə veteranı, Azərbaycanın Əməkdar İncəsənət Xadimi polkovnik Abdullah Qurbani idi.

Silahlı Qüvvələrimizin şəxsi heyəti Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı və 44 günlük Vətən müharibəsinin Zəfər bayrağı altında tribunaya doğru irəlilədi. Dövlət bayrağı və Zəfər bayrağının ardınca Azərbaycan Ordusunun qoşun növlərinin bayraqları Azadlıq meydanına gətirildi.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı general-mayor Zaur Məmmədovun başçılıq etdiyi döyüş bayraqdarları qrupu Böyük Qələbənin qazanılmasında müstəsna xidmətləri olan hərbi hissələrin döyüş bayraqlarını Azadlıq meydanına gətirdi.

Piyada keçidi

Döyüş bayraqdarları qrupu hərbi hissələrin döyüş bayraqlarını Azadlıq meydanından keçirdikdən sonra növbə ilə piyada keçidi başladı.

İlk olaraq Vətən müharibəsində əsl qəhrəmanlıq, yüksək peşəkarlıq nümunələri göstərərək xalqımıza Böyük Qələbənin sevincini yaşadan Müdafiə Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçuları tribunanın önündən keçdilər. Üç kolondan ibarət parad heyətinə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı general-leytenant Hikmət Mirzəyev başçılıq edir.

Hərbi Dəniz Qüvvələrinin dəniz piyadaları birinci dərəcəli kapitan Zaur Quliyevin başçılığı ilə tribuna önündən keçdilər.

Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin əməkdaşlarından ibarət parad heyətləri tribunanın önündən addımladılar. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin parad heyətinə general-mayor Rövşən Muxtarov başçılıq edirdi.

Polkovnik Səid İsayevin başçılığı ilə Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun xüsusi təyinatlıları.

Polkovnik Taleh Məşədiyevin rəhbərliyi ilə Birinci Ordu Korpusunun döyüşçüləri.

Polkovnik Nemət Müseyibovun başçılığı ilə İkinci Ordu Korpusu.

Polkovnik-leytenant Kamran Ağabalayevin rəhbərliyi ilə Üçüncü Ordu Korpusu.

Polkovnik İlham Məmmədovun başçılığı ilə Dördüncü Ordu Korpusu.

Polkovnik-leytenant Dəyanət Müslümovun rəhbərliyi ilə Altıncı Ordu Korpusunun hərbi qulluqçuları tribuna önündən keçdilər.

Raket və Artilleriya Qoşunlarının hərbi qulluqçuları da tribuna önündən mətin addımlarla irəlilədilər. Parad heyətinə polkovnik İsmixan Məmmədov başçılıq edirdi.

Zəfər paradında qardaş Türkiyə Respublikası Silahlı Qüvvələrini təmsil edən hərbi qulluqçular minbaşı Harun Ergenin rəhbərliyi ilə tribuna önündən keçdilər.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin parad heyətləri general-mayor Rəsul Tağıyevin, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının parad heyəti general-mayor İnqilab Muradovun, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidmətinin Milli Qvardiyasının hərbi qulluqçularından ibarət parad heyəti isə mayor Eldar Quliyevin rəhbərliyi ilə mətin addımlarla Azadlıq meydanına daxil oldular.

Sonra general-mayor Füzuli Salahovun rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin parad heyəti, general-mayor Bəkir Orucovun başçılığı ilə Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi liseyin kursant və zabitlərinin keçidi oldu.

Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin kursantları ilk dəfə olaraq Azadlıq meydanında keçirilən paradda iştirak edirdilər. Parad heyəti general-mayor Məhəmməd Həsənovun başçılığı ilə tribuna önündən keçdilər.

Qənimət alınmış texnikanın keçidi

Piyada keçidi hissəsi tamamlandıqdan sonra texnikanın keçidi başladı."Dəmir yumruq" əməliyyatının – Vətən müharibəsinin qazilərinin hərbi maşınlarda Zəfər paradında tribuna önündən keçidi oldu.

Paradda Ermənistan Silahlı Qüvvələrindən qənimət kimi ələ keçirilmiş hərbi texnikanın nömrələri yerləşdirilmiş "Kamaz" markalı maşın keçdi. Paneldə "Qarabağ Azərbaycan!" yazısı var idi. Azərbaycan avtomobillərinin nömçrələrindən ibarət buna bənzər bir panel ermənilər tərəfindən 1992–1994-cü illər müharibəsindən sonra Vəngli kəndində düzəldilmişdi.

Bundan sonra Azadlıq meydanına 44 günlük Vətən müharibəsində düşməndən qənimət götürülmüş hərbi texnikaların bir qismi gətirildi. Döyüşlərdə qənimət götürülmüş istifadəyə yararlı texnikalar — "KamAZ" markalı avtomobilin qoşqusunda D-30, "Ural" markalı avtomobilin qoşqusunda D-20 haubiça-topları, qoşqu üzərində zenit qurğuları, "ŞİLKA", "OSA-1T", "KUB" zenit-raket kompleksləri, piyadaların döyüş maşınları (PDM), "T-72" tankları, eləcə də istifadəyə yararsız texnikalar — zirehli "UAZ Patriot", "UAZ Hunter"

minik, "ZİL-131", "Ural", "KamAZ" markalı yük avtomobilləri, 122 millimetrlik "Qvozdika" özüyeriyən artilleriya qurğusu, BM-21 "Qrad" qurğuları, PDM-1 və PDM-2 texnikaları, T-72 tankları nümayiş etdirildi.

Hərbi texnikanın keçidi

Daha sonra hərbi texnikaların keçidi başladı. Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr olunan Zəfər paradına Hərbi Dəniz Qüvvələrinin və Dövlət Sərhəd Xidməti Sahil Mühafizəsinin döyüş gəmiləri və katerləri dənizdən dəstək verdi. Dənizdə fəxri keçid edən hərbi gəmilərimiz yüksək döyüş hazırlığı nümayiş etdirdi.

Bundan sonra xüsusi təyinatlı avtomobil, zirehli texnika və silah sistemləri kolonu Azadlıq meydanına daxil oldu. Kolona "Qarabağ" ordenli general-leytenant Nizam Osmanov başçılıq edirdi:

Üzərində 12,7 millimetrlik NSV pulemyotları, tank əleyhinə idarə olunan "SPIKE-ER", "NLOS", "LAHAT" raketləri, 120 millimetrlik "SPEAR" minaatanlar quraşdırılan "SandCat-Stormer" zirehli idarəetmə, çevik hərəkət maşınları,

Piyada daşıyan zirehli maşınlar: "Kobra" və "BTR-82A" zirehli transportyorları, PDM-2 və PDM-3 texnikaları,

Azərbaycan Ordusunun hərbi qüdrətini nümayiş etdirən "T-72", "T-90S" tankları.

Daha sonra Azadlıq meydanında Hava Hücumundan Müdafiə silahları sistemləri kolonunun keçidi oldu. Kolona müdafiə nazirinin müavini – Hərbi Hava Qüvvələrinin komandanı, "Zəfər" ordenli general-leytenant Ramiz Tahirov başçılıq edirdi. Tribuna önündən növbə ilə Vətən müharibəsində Qələbənin əldə edilməsində çox mühüm rol oynayan hərbi texnika keçidi başladı:

Modernləşdirilmiş "OSA-1T", "S-125 TM", "BUK-MB", "İldırım" zenit-raket komplekslərinin, "S-300 Favorit" sistemlərinin keçidi oldu.

Pilotsuz uçuş aparatları (PUA)"Orbiter-1KM" — "İti qovan", "Orbiter-2B", "Orbiter-3B", "Orbiter-4", "Aerostar–BP", "Heron"

Ən müasir PUA-lar — "Bayraktar-TB2", habelə "Hermes-450", "Hermes-900", "Quzğun" və "Harop" PUA-ları nümayiş olundu.

Ardınca Azadlıq meydanına artilleriya silahları sistemlərinin kolonu daxil oldu. Kolona "Zəfər" ordenli general-mayor Ağamir Sultanov başçılıq edirdi. Meydanda nümayiş edtdirilən ağır artilleriya qurğuları:

Özüyeriyən haubitsa və artilleriya qurğuları — 152 millimetrlik "Akasiya", 152 millimetrlik "MSTA-S", 203 millimetrlik "Pion", eləcə də 220 millimetrlik "TOS-1A"

Ağır odsaçan, tank əleyhinə "Xrizantema-S" kompleksləri, "DANA" özüyeriyən top-haubitsaları, "Qrad", "RM-70/85", "BM-21", "Smerç" yaylım atəşli reaktiv sistemləri, "TR-300 Qasırğa", "Ekstra" taktiki, "Polonez" və "LORA" əməliyyat-taktiki raket sistemlərinin keçidi oldu.

Nəhayət sonda Azadlıq meydanı üzərində Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus döyüş təyyarələrinin və helikopterlərin uçuşu başladı. "Qarabağ" ordenli polkovnik Həsən Əlövsətovun rəhbərlik etdiyi "Mİ-17" hərbi nəqliyyat-desant helikopterləri cütlüyü Azərbaycan və Türkiyə respublikalarının dövlət bayraqları ilə Bakı buxtasının üzərindən uçaraq Zəfər paradının iştirakçılarını salamladı. Bunun ardınca Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, polkovnik-leytenant Rəşad Nadirovun başçılığı ilə "Mİ-35" hücum helikopterləri qrupunun uçuşu oldu. Polkovnik-leytenant

Rəhim Quluzadənin başçılığı ilə "LAHAT" və "SPAYK" uzunmənzilli raketləri ilə silahlanmış "Mİ-17" helikopterlərinin və "Qarabağ" ordenli polkovnik Zaur Rüstəmovun rəhbərliyi ilə "MİQ-29" çoxməqsədli qırıcı təyyarələr qruplarının uçuşları da maraqla qarşılandı. Zəfər paradında döyüş təyyarə və helikopterlərinin çıxışını müasir silahlarla təchiz olunmuş "Su-25" hücum və hava dəstək təyyarələr qrupu tamamladı. Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı general-mayor Namiq İslamzadənin başçılıq etdiyi qrupun səmada Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağının təsvirini yaratdı.

İzdiham

Hərbi parad şəhərin müxtəlif yerlərində toplaşan və paradı yaxından izləməyə çalışan bakılılarda böyük maraq doğurdu. COVID-19 əlaqəli karantin tədbirlərinə baxmayaraq, Bakı sakinləri hərbi paradı izləmək üçün Nizami küçəsi və Sahil bağı ətrafındakı Azadlıq meydanına getməyə çalışırdılar. Lakin bunun qarşısı polislər tərəfindən alındı, onlar insanların Bakı Bulvarına girməsinə icazə vermədilər. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri şəhərin mərkəzinin bağlanmadığını və Kukla Teatrının yaxınlığındakı paradı izləmək üçün insanların toplandığını bildirib. Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi daha sonra "hadisəyə nəzarət və pandemiyanın yayılmasının qarşısını almaq və ərazidə sıxlığın qarşısını almaq üçün lazımi tədbirlər görüldüyünü" qeyd etmişdir. Əhaliyə toplaşmamaq barədə rəsmi xəbərdarlıq da edilməmişdi. BBC Azərbaycanca müxbirinin verdiyi məlumata görə, Bakı sakinləri paradın yaxın vaxtlarda başlanmasına baxmayaraq Neftçilər prospektindən Azadlıq meydanına axın edirdilər.

Paradın əhəmiyyəti

Ukraynanın Hərbi Hüquqi Tədqiqatlar Mərkəzinin rəhbəri Aleksandr Musienko, bu paradı "özünü tarixdə əbədiləşdirmək və gücü ilə qüdrətini göstərmək" istəyən İlham Əliyev üçün çox vacib bir hadisə hesab edir. Türkiyə prezidenti üçün isə bu parad, Musienkonun qeyd etdiyi kimi, özünü Bakının müttəfiqi kimi göstərmək imkanı verir və bir daha xatırladır ki: "Türkiyə bölgədə çox ciddi bir oyunçudur."

Ukrayna Gələcək İnstitutunun beynəlxalq siyasət üzrə mütəxəssisi İliya Kusa "Zəfər Paradı"nı "yalnız Azərbaycanın deyil, Türkiyənin də zəfərini daxili ictimaiyyətin gözündə möhkəmləndirmək cəhdi" adlandırır. Kusa görə, parad xarici auditoriyaya bir siqnaldır. Belə ki, ekspertin fikrincə parad Azərbaycanın hərbi-siyasi qələbəsində göstərdiyi dəstəyi həlledici olan Türkiyənin bölgədəki güc tarazlığının qorunmasında "dəyişən proseslərin əsas mühərriki olduğunu" göstərir.

"Russia Today" xəbər agentliyinin hərbi eksperti Aleksandır Xrolenko hesab edir ki, dekabrın 10-da Bakıda keçirilən hərbi parad təkcə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağdakı qələbəsini deyil, həm də Türkiyənin regional hərbi uğurunu göstərir. Xrolenkoya görə, Türkiyə prezidentinin paradda olması NATO-nun Cənubi Qafqaz və Xəzər bölgəsində təsir zonasının genişlənməsini simvollaşdırır.

Rusiyalı jurnalist və hərbi ekspert İqor Korotçenkonun fikrincə, bu parad müasir Azərbaycan ordusunun tam gücünü göstərdi və Azərbaycanın qələbəsi ilə başa çatan 44 günlük müharibəyə

nöqtə qoyur. Azərbaycanın özündə isə müstəqil Azərbaycan tarixində ilk "Zəfər Paradı"na çevrilən bu hərbi tədbirin həm siyasi, həm də tarixi baxımdan böyük əhəmiyyət daşıdığına inanılır..

Beynəlxalq reaksiyalar

Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyi, Ankara Bələdiyyə Başçısı Mansur Yavaş, və Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Mustafa Şentop Azərbaycanı parad münasibətilə təbrik etdilər.

İsrailli opera müğənnisi Camellia Loffe parkda Azərbaycan musiqisindən ibarət konsert təşkil etdi və bu müddətdə musiqiçilər öz çıxışlarını Bakıda Zəfər Paradına həsr etdilər.

Zəfər Paradı Ermənistanda səs-küyə səbəb oldu. Möhtəşəm qələbə paradı erməni siyasətçilər və dövlət adamları tərəfindən erməni xalqı üçün böyük biabırçılıq günü hesab edildi.

"Zəfər paradı" zamanı Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Araz çayı və Cənubi Azərbaycandan bəhs edən şeir deməsi yadda qalan hadisələrdən oldu. Ərdoğanın dediyi şerə İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif cavab olaraq, heç kimin "İranın sevimli Azərbaycanından danışmasına icazə verilmədiyini" bildirmişdi. İranın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Möhsün Pakain bu cür fikirlərin Azərbaycanla İran arasındakı münasibətlərə xələl gətirən tarixi və mübahisəli məsələləri gündəmə gətirə biləcəyini qeyd etmişdi. Pakain Ərdoğanı Pan-Türkçülüyü yaymaqda da günahlandırmışdı. İran hökuməti nümayəndələri Türkiyənin Tehrandakı səfirini çağırmış və ondan dərhal izahat istəmişdilər.